

Językowa tożsamość uczestników komunikacji internetowej. Na przykładzie grupy dyskusyjnej

Linguistic identity of the Internet communication users. On the example of the discussion group

Jakub Płowens

Instytut Językoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
al. Niepodległości 4, 61-874 Poznań

jakubplowens@o2.pl

Abstract

This article describes language communication of the Internet discussion group. Linguistic material derives from the fans' discussion group dedicated to one of the most famous Bulgarian rock bands called *B.T.P. (B. T. R.)*. In order to present language behaviours and subsequent relationships between users, interdisciplinary methods were applied in an analysis of the group's language. The objective of this article is to find the social character that reveals itself in the language (linguistic identity) of the users' environment. The article proves the existence of the value-system that enables an attribution of the organisational culture's features into the community of the discussion group users.

1 Wprowadzenie

Artykuł stanowi rewizję i rozwinięcie niektórych zagadnień poruszonych w mojej pracy magisterskiej¹. Interesować nas będzie charakterystyka procesu komunikacji w środowisku internetowej grupy dyskusyjnej². Postaramy się wskazać zachowania językowe uczestników dyskursu na forum internetowym, co doprowadzi nas nie tylko do zaobserwowania uzusu grupy dyskusyjnej, lecz także do odnotowania niektórych konsekwencji komunikacji językowej w elektronicznym świecie³ Internetu. Trzeba zaznaczyć, że skutki komunikacji będziemy rozpatrywać pod względem normatywnym, socjologicznym i socjolingwistycznym, pragmalingwistycznym oraz psycholingwistycznym.

¹ Zob. *Komunikacja w sieci. Język bułgarski w Internecie (na przykładzie grupy dyskusyjnej)*, Poznań 2007. Praca powstała w Katedrze Filologii Słowiańskich (obecnym Instytucie Filologii Słowiańskiej) na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej UAM.

² Oprócz terminu *grupa dyskusyjna* będę stosował wymiennie termin *forum (internetowe)*.

³ W literaturze bardzo często wyrażenia typu *wirtualny, cyfrowy, elektroniczny świat* itp. traktuje się jako synonimy Internetu.

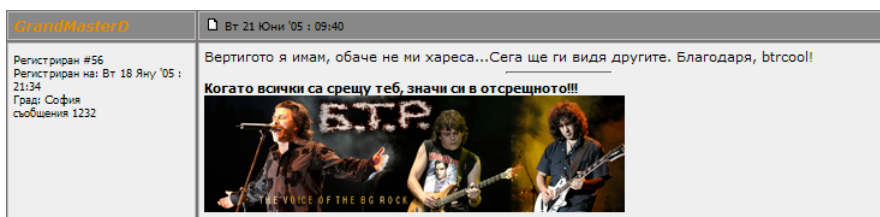
Niewątpliwie interdyscyplinarne podejście w badaniach nad językowymi procesami komunikacyjnymi w Internecie jest uzasadnione i konieczne, jeśli stawiamy sobie za cel odkrycie zjawisk społecznych, związanych z posługiwaniem się kodem języka. Dość powiedzieć, że język służy w Internecie za podstawowy kod komunikacyjny, a wszelkie inne kody pełnią względem niego funkcję uzupełniającą i „wzbogacającą” porozumiewanie się. Przyjmujemy w tej pracy, że sytuacje komunikacyjne występujące w Internecie potwierdzają część hipotezy Sapira-Whorfa, wedle której „język określonej ludzkiej zbiorowości, będący jej tworem, narzędziem myślenia i komunikowania się, organizuje sposób postrzegania świata i w związku z tym kształtuje świat” (Grabias 2003: 47).

Materiał językowy pochodzi z grupy dyskusyjnej miłośników jednego z bardziej znanych bułgarskich zespołów rockowych – *B.T.P.* Funkcjonuje ona jako integralna część strony internetowej *www.btr.cc*. Forum skupia użytkowników w różnym wieku, częściej ludzi młodych. Podejmują oni tematykę związaną przede wszystkim z poczynaniami zespołu. Opiswane są aktualne wydarzenia muzyczne, jak np. koncerty, wydanie nowego albumu; dyskutuje się o poszczególnych członkach zespołu, tekstach piosenek, a niekiedy również o bieżących wydarzeniach, które nie mają nic wspólnego z tematyką grupy (np. mecze piłki nożnej).

2 Uwikłania komunikacyjne w internetowej grupie dyskusyjnej

Pod pojęciem tożsamości kryją się językowe zachowania użytkowników grupy oraz wypływające z nich relacje między użytkownikami. Fenomen każdej grupy internetowej polega na zrzeszaniu się ludzi o podobnych zainteresowaniach nie tylko po to, by wymieniać informacje stanowiące tematykę danej grupy, lecz także w celu wzajemnego zapoznania się, wymiany poglądów, mówiąc zwięźle – zbudowania stabilnej i ciągle rozwijającej się społeczności. Poszukiwać tożsamości powinniśmy zatem w tekstach umieszczonych na forum, z nich bowiem pozyskuje się wiele cennych wiadomości o grupie i jej uczestnikach. Są one trwałym śladem, ukazują nam m.in. idiolekty autorów i ich myśli oraz pewne właściwości języka całej społeczności.

Jednym z zadań na drodze do ukazania społecznego charakteru komunikacji w grupie dyskusyjnej będzie możliwie precyzyjne jej zdefiniowanie. P. Mazurek określa grupę dyskusyjną „jako system asynchronicznej (korespondencyjnej, e-mailowej – J.P.) wymiany komunikatów hipertekstowych, dokonującej się za pośrednictwem Internetu, charakteryzującej się tym, że każdy uczestnik ma możliwość zarówno odbierania, jak i nadawania komunikatów” (Mazurek 2005: 104). W opisie grupy musimy zaznaczyć, iż tworzą ją wyłącznie zarejestrowani użytkownicy, którzy mogą komunikować się, pisząc posty (ilustracja nr 1) wchodzące w skład poszczególnych tematów, których spis (ilustracja nr 2) odnajdziemy na stronach internetowych każdej grupy dyskusyjnej.

Ilustracja 1. Przykładowy post grupy dyskusyjnej zespołu B.T.P.

Forums					
b.t.r. forum					
b.t.r. forum					
Отиди на страница: 1 2 3 20 21 22					
	Тема	Започната от	Отговори	Посещения	Последно съобщение
Important Threads					
🛡️	[анонс] btr.cc Правила Отиди на страница [- 1 - 2]	admin Вт 21 Фев '06 : 18:08	15	1297	yaska_paska Ср 21 Юни '06 : 18:22
🔑	[важна тема] Въпроси към групата Отиди на страница [- 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8]	admin Вт 18 Юли '06 : 23:43	77	4485	firebird Чт 22 Фев '07 : 14:05
Forum Threads					
🔒	Честита Баба Марта :)	btrcool Чт 01 Мар '07 : 11:24	4	23	Milenska Чт 01 Мар '07 : 14:02
🔒	Лавчета:) Отиди на страница [- 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19 - 20 - 21 - 22 - 23 - 24 - 25 - 26 - 27 - 28 - 29 - 30 - 31 - 32 - 33 - 34 - 35 - 36 - 37 - 38 - 39 - 40 - 41 - 42 - 43 - 44 - 45 - 46 - 47 - 48 - 49 - 50 - 51 - 52 - 53 - 54 - 55 - 56 - 57 - 58 - 59 - 60 - 61 - 62 - 63 - 64 - 65 - 66 - 67 - 68 - 69 - 70 - 71 - 72 - 73 - 74 - 75 - 76]	GrandMasterD Ср 01 Юни '05 : 21:33	756	20357	heavy Чт 01 Мар '07 : 11:32
🔒	Фенове искат Б.Т.Р. за подгряващи на д2 Отиди на страница [- 1 - 2 - 3]	Avinka Вт 12 Сен '06 : 08:26	28	624	sim0 Ср 28 Фев '07 : 21:10
🔒	Iron Maiden in Sofia!	Tony_st Вт 27 Фев '07 : 13:11	9	83	Tony_st Ср 28 Фев '07 : 16:19

Ilustracja 2. Lista poruszanych tematów (fragment).

Komunikowanie się w grupie dyskusyjnej jest procesem regulowanym istnieniem tzw. *netykiety*, stanowiącej swoistą „konstytucję” danej grupy. Wyznacza ona nie tylko towarzyskie konwenanse w społeczności grupy, ale niekiedy określa też jej cele. Netykieta potwierdza funkcjonowanie w grupie *systemu wartości*, który należy rozumieć jako zespół reguł, dzięki którym użytkownicy identyfikują się i mogą być identyfikowani z konkretną grupą dyskusyjną. System ma charakter umowy, którą respektują wszyscy użytkownicy. P. Mazurek definiuje system wartości znacznie dokładniej, mianowicie, jako element kultury grupy, czyli wypracowanego przez użytkowników *systemu aksjonormatywnego*. Poza systemem wartości, który wyznacza główne idee przyświecające istnieniu grupy, wyróżniamy także *system normatywny*, który reguluje wzory zachowania (por. Mazurek 2005: 109–111). Netykieta powinna opierać się na wyróżnionych systemach. W wypadku omawianej tu grupy mamy netykiety (ilustracja nr 3) reprezentującą bardziej system normatywny, nie przewidziano bowiem celu grupy, co jest z jednej strony zrozumiałe, ponieważ uczestnicy tego forum powinni wiedzieć, dlaczego dołączyli do jego społeczności, powinni m.in. wspierać swój ulubiony zespół, komentować wydarzenia muzyczne z jego udziałem itp., z drugiej jednak strony im precyzyjniejszy będzie statut (netykieta), tym więcej będzie do dyspozycji środków rozwiązywania ewentualnych kwestii spornych (odchyleń od statutu). Dodajmy, że nad należywym przestrzeganiem netykiety czuwa administrator.

Автор	Съобщение
admin	Вт 21 Фев '06 : 18:08
head admin съобщения 296	Поради факта че все по-често се налага да се предприемат мерки срещу определени личности тук, от днес влизат в сила следните btr.cc Правила 1. достъп до сайта и форума имат всички 2. право да пишат във сайта и форума имат всички регистрирани 3. правото по т.2 не е вечно, неотменно и не се гарантира от конституцията на РБългария, така че може да бъде отнето. 4. отнемането на правото по т.2 става по усмотрение на администрацията на сайта, след консултация със собствениците на сайта. 5. някои от причините поради които правото на писане в сайта може да бъде отнето са: 5.1. обиди, насочени към собствениците на сайта, независимо дали обидите са лично към някой от тях или към групата като цяло 5.2. обиди, насочени към останалите посетители на сайта 5.3. несъобразяване с добрия тон и факта че сайта и форума се посещават и от лица под 14-годишна възраст 6. По преценка на администрацията и собствениците на сайта отделни мнения могат да бъдат трети или променени без предупреждение, според т.5. Моля всеки да има предвид горните правила преди да реши да пише във форума, да коментира новини или снимки. До момента толерантност е имало в промишлени количества, ще я има и за в бъдеще, но за да няма изненадани, имайте предвид написаното по-горе. Смятам, че не е нужно да обяснявам че сайта е на групата Б.Т.Р. и въпросната група казва какво може и какво не може на този сайт. admin 21.02.2006
Обратно горе	

Илюстрация 3. *Нетыкиета групи дискусyjnej zespołu Б.Т.Р.*

Należy zwrócić uwagę na specyficzny styl języka netykiety. Umieszczona w nagłówku konstrukcja składniowa *от днес влизат в сила следните (правила – J.P.)* odsyła nas do stylu urzędowego. Sprecyzowano, kto ma dostęp do forum: *достъп до сайта и форума имат всички* oraz, kto może brać udział w dyskusjach: *право да пишат във сайта и форума имат всички регистрирани*. Oprócz tego w treści netykiety wyjaśniono, iż uczestnictwo w społeczności (grupie dyskusyjnej) jest regulowane odgórnie (przez administratora strony), zatem prawo do uczestnictwa może zostać w pewnych (również wymienionych) sytuacjach odebrane: *правото (по т.2) не е вечно, неотменно и не се гарантира от конституцията на РБългария, така че може да бъде отнето*. Netykieta opiera się na zaledwie kilku bardzo prostych przepisach. W głównej mierze chodzi o kulturę słowa (niedopuszczalne jest wzajemne obrażanie się, a co za tym idzie, używanie wulgaryzmów) oraz przestrzeganie granicy wieku (rejestracji mogą dokonać osoby, które ukończyły 14 lat). Z punktu widzenia kultury języka netykieta może spełniać w Internecie nader ważną rolę, ponieważ zakazując posługiwania się inwektywami oraz wulgaryzmami, wywiera wpływ na przestrzeganie przyzwoitego stylu. W rzeczonyj netykiecie zabrakło co prawda punktu, w którym wyraźnie byłaby mowa o poszanowaniu poprawności językowej i stylistycznej, jednak zdarzają się takie sytuacje, w których użytkownicy wypowiadają się na temat kultury języka. Z zamieszczonego poniżej tekstu wynika, że kultura języka niekoniecznie przejawia się w językowym puryzmie, lecz jest ona raczej związana z zagadnieniem tożsamości środowiska grupy dyskusyjnej. Niemniej jednak tożsamość trzeba pojmować nie tylko w kategoriach przynależność do konkretnej grupy społecznej, lecz przede wszystkim jako przynależność do bułgarskiej przestrzeni kulturowej, a tym samym językowej. Przyjrzyjmy się rozmowie, kiedy na forum pojawia się nowy użytkownik.

drujba_i	az sam ot dnes tuk, iskam da kaja che ne sam pochitatel na тази музика, а BTR e edinstvenoto koeto sam slushala i shte slusham, nyama drugi v BG! da im chestito dnes na rojdenicite, te si znayat koi sa:) chestito sanya!!!!!)
badmarto	ми честито да им е :) И добре дошла във форума!
drujba_i	mersi!:))
Gluscevic®	Добре дошла и ще те помоля да пишеш на кирилица ;)
btrcool	Добре дошла!!! :))) Ле ле много фенове станахме вече в този сайт - радвам се!!! :)))
Mime	Здрастиииии!!!! :) Подкрепям молбата на Gluscevic® за езика.
drujba_i	каква и пък има на латиницата?:)
Gluscevic®	Ако пишеше на английски - нищо, но аз лично не знам да има български език с латински букви. Чете се по-трудно и от уважение към другите потребители и езика ни всички тук пишем на кирилица. Все пак живеем в България, нали?
BTR_f	Добре дошла и от мен ;)
proxy	Амчи като сте почнали, нека и аз да поздравя :) Здравсти, как си? :)))
st_pavlusha	Добре дошла! А това с музиката не е фатално. Щом си се добрала до тозисайт има надежда да стане човек и от теб:-) Надявам се не си тънкообидна това е майтап, но и истина
viki88	добре дошла и от мен:):)
drujba_i	леле, ама тук хората са много гостоприемни:) благодаря на всички! а това с за латиницата не съм много съгласна, ама от мен да мине:)

hahahahaha:)⁴

Nowy użytkownik o pseudonimie (czyli tzw. *nicku* – od ang. *nickname* ‘przezwiśko’; zob. Pisarek 2006: 129) *drujba_i* przedstawia się na forum, używając przy tym nie do końca poprawnych reguł transliteracji (*zh* zamiast *j* na oznaczenie *x*; *ts* zamiast *c* na oznaczenie *u*)⁵. Na wypowiedź nowego użytkownika odpowiada *badmarto* i pozdrawia zdaniem *И добре дошла във форума!* Podobnie czyni *Gluscevic®*, jednak zaraz po tym zwraca nowemu użytkownikowi uwagę, pisząc: *ще те помоля да пишеш на кирилица ;)*. Sądząc po użytym *emotikonie*⁶, *Gluscevic®* pragnie tylko taktownie zasygnalizować potrzebę stosowania cyrylicy. Użytkownik *Mime* popiera uwagę, jaką poczynił *Gluscevic®*: *Подкрепям молбата на Gluscevic® за езика*. Takie zachowanie innych członków grupy

⁴ Za każdym razem będę podawał odnośnik w postaci nazwy tematu, w którym zamieszczono cytowane wypowiedzi. We wszystkich przykładach zachowuję oryginalną pisownię i interpunkcję.

⁵ Odnotujemy, że chociaż nowe zasady transliteracji (wprowadzone przez Bułgarską Akademię Nauka na początku 2006 roku) są powszechnie dostępne w Internecie, to wiele osób posługuje się niegdyś wyuczonym nieskodyfikowanym systemem transliteracji, np. spółgłoskę *ч* oznacza się cyfrą *4*, a *ш* cyfrą *6*. To ciekawy, lecz normatywnie błędny, przykład przenoszenia wartości dźwiękowej głoski szumiącej na znak matematyczny, któremu również odpowiada leksem rozpoczynający się od tych samych głosek *4* – *четири*, *6* – *шест*.

⁶ Rolę *emotikonów* omówimy w dalszej części tego artykułu.

dyskusyjnej może być odczytywane już jako próba realizacji panującego na forum systemu normatywnego; spójrzmy na treść kolejnej wypowiedzi: *Ако пишеш на английски - нищо, но аз лично не знам да има български език с латински букви. Чете се по-трудно и от уважение към другите потребители и езика ни всички тук пишем на кирилица. Все пак живеем в България, нали?* W tym komunikacie *Gluscevic®* podkreśla (nieco ironicznie), że w języku bułgarskim używa się alfabetu cyrylicy. Co więcej, tłumaczy, że stosowanie liter łacińskich utrudnia czytanie postów i że względu na szacunek dla innych użytkowników wypada pisać cyrylicą. Mamy tu do czynienia z przykładem praktycznego zastosowania norm systemu aksjonormatywnego, które bezsprzecznie uznaje całe środowisko grupy dyskusyjnej. W tym miejscu została zaakcentowana tożsamość narodowa tej grupy. Wydaje się, że kwestie przynależności narodowej stoją ponad kwestiami poprawności gramatycznej i stylistycznej. Tożsamość tej grupy ujawnia się poprzez używanie cyrylicy, która jest alfabetem języka bułgarskiego. Warstwa stylistyczna tekstów na forum jest rzeczą drugorzędą; tak naprawdę liczy się komunikatywność treści przekazywanych w postach. Język spełnia rolę nośnika informacji – nie ma tu wartości stylistycznej na takim poziomie, jak np. w literaturze pięknej. Z tego względu dominuje bardzo swobodny, potoczny styl.

Wydaje się również, że pewne normy i wartości funkcjonują w świadomości użytkowników, nawet jeśli nie zostały one zapisane w netykiecie. Ukazuje to kolejny fragment tego samego dyskursu.

<i>drujba_i</i>	mno smeshno:) imah predvid, che predi dosta godini, kogato horata v bg edva opoznavaha ineta i inet obshtuvaneto, se izpolzvashe samo latinicata, zashtoto e udobna za vsichki, nezavisimo ot kade pishat. ta prosto star i losh navik:)
<i>Gluscevic®</i>	Еми ако един навик навик е по-силен от желанието ти да уважаваш родния си език и да улесниш другите потребители с четенето, пиши на латиница. Все пак щом не е написано в правилата, никои не те задължава да го правиш. Просто помолих ;)

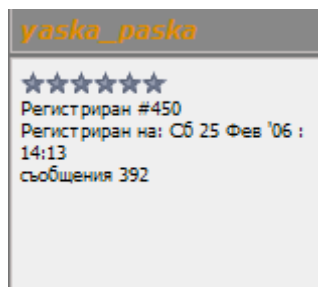
Gluscevic® konsekwentnie tłumaczy, że pisanie cyrylicą podyktowane jest szacunkiem wobec języka, mimo że nie wyszczególniono tego w netykiecie. Ironicznie krytykuje stosowanie transliteracji, która w pewnym sensie zaburza tożsamość języka bułgarskiego.

W przywołanym fragmencie rozmowy można dostrzec istotny element kulturotwórczy, tj. swego rodzaju akt przyjęcia nowej osoby do społeczności użytkowników. Bez wątpienia grupa dyskusyjna upodabnia się do *organizacji (wspólnoty) społecznej*. Można wręcz postawić hipotezę, wedle której grupa dyskusyjna odzwierciedla *sieciowe społeczeństwo* (proponuje się tu termin *on-line community*, zob. Olejnik 2005: 232), co znajduje potwierdzenie w refleksjach badaczy. „Internet definiowany jako społeczność, wspólnota ludzi używających i rozwijających sieć może budzić nasze zastrzeżenia – grupa użytkowników jest wówczas wspólnotą społeczną. Jednak, jeśli spojrzeć na Internet jako medium komunikacyjne – to można określić komunikowanie się poprzez Sieć jako uczestnictwo w życiu społecznym” (Lipińska 2004: 267). Grupa w takim ujęciu ma swoją *kulturę organizacyjną*, o czym świadczy już choćby akceptowany przez wszystkich członków system aksjonormatywny. To on przede wszystkim buduje kulturę organizacyjną – jest jej podstawowym wyznacznikiem (por. Lipińska 2004: 329).

Na uwagę zasługuje ponadto fakt obowiązywania w grupie dyskusyjnej umownej *pozycji społecznej* poszczególnych użytkowników. Pierwszym sygnałem, że mamy do czynienia z osobą o wysokim statusie na forum, jest jej charakterystyka. Z ilustracji 4. dowiadujemy się, że osoba o nicku *yaska_paska* rejestrowała się na forum 450 razy. Poza tym zamieściła 392 posty. Jej status wyrażony został symbolicznie za pomocą gwiazdek.

W tym wypadku mamy do czynienia z doświadczonym użytkownikiem. Taka osoba często bierze udział w dyskusjach prowadzonych na forum.

Nierzadko przejawem wyższego statusu społecznego są *działania eksperckie* (por. Mazurek 2005: 116). Doświadczeni członkowie najczęściej doradzają pozostałym użytkownikom, informują ich o bieżących wydarzeniach, takich jak np. koncert, spotkanie z członkami zespołu, zapowiedź nowej płyty itp. Grupowi „eksperci” starają się wyrażać uznanie bądź (uzasadnioną) dezaprobatę wobec zachowań innych uczestników dyskusji.

Ilustracja 4. Okno informacyjne o użytkowniku grupy

Pora przedstawić relację między komunikującymi się użytkownikami. Z technicznego punktu widzenia przekazywanie informacji między uczestnikami odbywa się poprzez zamieszczanie postów. Jakkolwiek pisanie i odczytywanie tekstów nie następuje w tym samym czasie, to jednak nie można zakwestionować pojęcia *dialogowości*, choćby z tego względu, że zarówno nadawca, jak i odbiorca wymieniają się rolami, tak jak się to odbywa w rozmowie typu *face to face*. Poza tym niejednokrotnie w jednej tylko dyskusji bierze udział więcej niż dwóch interlokutorów, co spełnia podstawowe kryterium dyskursu konwersacyjnego. W analizie dyskursu przyjmuje się zazwyczaj, że znakowa (złożona z elementów językowych i pozajęzykowych) reprezentacja zjawiska dyskursu zależy od sytuacji komunikacyjnej i przedstawia się jako zamknięty ciąg wypowiedzi (por. Taras 2006: 94). Rodzi się w tym miejscu pytanie, w jaki sposób podtrzymywana jest rozmowa na forum. Zaczniemy od tego, że wiele aktów komunikacyjnych w grupie dyskusyjnej przebiega z wykorzystaniem, poza podstawowym kodem języka naturalnego, innych systemów znakowych. Kod językowy bardzo często uzupełniają *emotikony* (od ang. *emotion* ‘emocja’ oraz *icon* ‘obraz’), czyli znaki graficzne służące sygnalizowaniu stanów emocjonalnych nadawców komunikatu (por. Pisarek 2006: 51). Na tym ich funkcja się nie kończy, bowiem emotikony mogą z powodzeniem wzmacniać treści językowe, wyrażać stosunek nadawcy do treści (własnej) wypowiedzi, zastępować frazy opisujące czynności podejmowane przez nadawcę, a nawet wskazywać przynależność etniczną (por. Maliszewska 2002). Poprzez zastępowanie kodu kinezyjnego emotikony stają się elementem fatycznym w komunikacji. Warto nadmienić, że w komunikacji internetowej pojawia się spora ilość przyczynków do podjęcia dialogu i jego kontynuowania; już sama rejestracja do grupy dyskusyjnej wynika z nastawienia na dialog. Potrzeba rozmowy oraz uczestnictwa w grupie ma niewątpliwie swoje źródło w psychice.

3 Analiza dyskursu konwersacyjnego w grupie dyskusyjnej

Przejdziemy obecnie do opisanie aktów komunikacyjnych, jakie obserwuje się w badanej grupie dyskusyjnej. Posłużymy się metodą analizy dyskursu konwersacyjnego (Kurcz 2005: 166–170), rozszerzoną o funkcje tekstu – *sterowanie* i *monitorowanie sytuacji* (Beaugrande, Dressler 1990: 214).

Poniżej prezentujemy fragment rozmowy na forum. Jak widać, bierze w niej udział ośmiu użytkowników. *Tony_st* rozpoczyna od zapowiedzi koncertu swojej ulubionej grupy muzycznej, który zostanie wyemitowany w telewizji. Nie wie przy tym, jaki to będzie koncert i dlatego stawia otwarte pytanie do pozostałych użytkowników. Formuła zapytania *A wie?* zakończona emotikonem ;-)) ma zachęcić zarejestrowanych właśnie użytkowników do rozpoczęcia rozmowy.

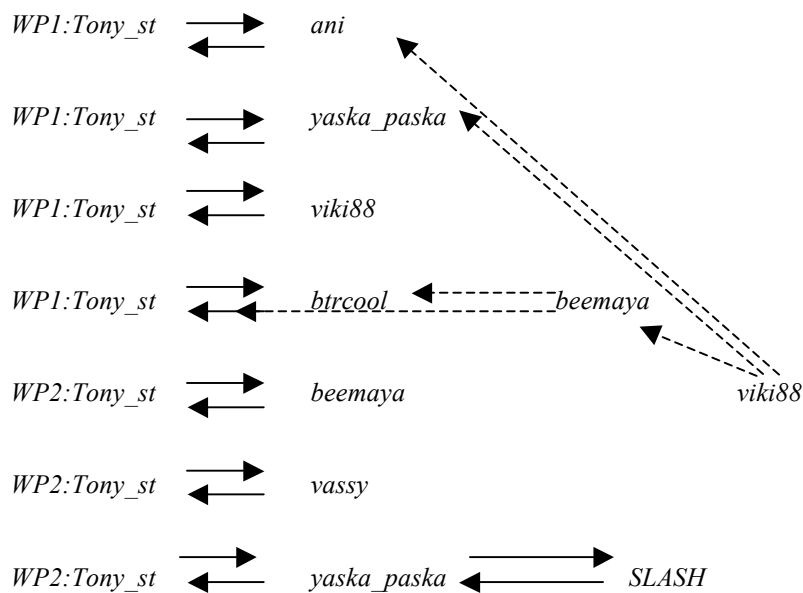
<i>Tony_st</i>	Утре 9 септември /събота/ от 23 ч. по телевизия СКАТ ще излъчат концерт на "наш'те хора". Разбрах, че е с продължителност един час. Не ми стана ясно обаче, точно кой концерт ще излъчат, но важното е, че знам утре вечер какво ще гледам...:) А wie?;-)
<i>ani</i>	Може да е от някой Рокфест... По Скат от време на време излъчват записи от подобни концерти:))
<i>yaska_paska</i>	Според мен това е концерта от Созопол 2002 година! Често го излъчват по СКАТ - бях го гледал веднъж посред нощите - сега ще е от "по-рано".....:)))
<i>wiki88</i>	значи с нетърпение ще чакам да 23ч,че да си пусна СКАТ ТВ :):):)
<i>btrcool</i>	и аз ще мога да го хвана!!! :)))
<i>beemaya</i>	е,това е друго вече:) Благодаря ти Тони,ако не беше ти,пак нямаше да знам какво се случва по телевизията.Сега ще трябва само я открия тая телевизия от по раничко;)
<i>wiki88</i>	за съжаление тоя канал го нямам:(искам само да кажа, че който ще го записва после ако може да ми го даде да го изгледам:):) пр гледане и после да разказвате:)
<i>Tony_st</i>	Хихихихи, Мая, ще трябва да благодариш на майка ми, щот звъня 4 пъти да ми напомни да не го изпусна... И аз, за не не забравя, наред с напомката, реших да пиша и на вас.:~))) Да, оказа се, че е концертът от 2002 от Созопол - Ясене, що ми се струва, че е от Аполонията тогава? Или бъркам?
<i>vassy</i>	ъ..БТР не са ли били само веднъж на Аполония 96 или 97 не помня или бъркам?
<i>yaska_paska</i>	Аз да кажа само, че вече го гледам тоя концерт за 2-ри път и все така имам чувството че не гледам рок фест както пишеше зад гърбовете им а някъкъв странен вариант на Тв дискотека...:-(((Да ама само дето и ТВ дискотеките бяха по-хард, нали така Слэш?!! :~))) Нашата дискотека ще е на 21 хаха :~)))
<i>SLASH</i>	абсолютно !!!

Едночасов концерт на Б.Т.Р.!

Zastanówmy się, czy nadawca (*Tony_st*) nie tworzy tu określonego aktu mowy. W wypowiedzi *Не ми стана ясно обаче, точно кой концерт ще излъчат, но важното е, че знам утре вечер какво ще гледам...:)* *A wie?;-)* rozpoznajemy typowy akt illokucyjny, wyrażający intencję – *Chcę oglądać koncert X, tyle że nie wiem, jaki to będzie koncert. A wy?*, jednak rozpatrując problem dokładniej, zauważymy, że wypowiedź stanowi też próbę wywołania na adresacie (adresatach) pewnych reakcji, tj. zamierzonego efektu perlokucyjnego. Na pytanie *Tony_st* uzyskuje kilka odpowiedzi, np. *Може да е от някой Рокфест... (ani)* czy *Според мен това е концерта от Созопол 2002 година! (yaska_paska)*. Udzielanie odpowiedzi na pytania realizuje najistotniejszą funkcję grupy

dyskusyjnej – wymianę informacji. Wypowiedź użytkownika *beemaya* reprezentuje akt illokucyjny ekspresywny, który powinien w rezultacie wywołać (implikować) określoną reakcję (efekt perlokucyjny) u odbiorcy o nicku *Tony_st*. Czasownikiem paradygmatycznym (czyli takim, który konstytuuje dany rodzaj aktu) jest w tym wypadku *благодаря*. Adresat poprawnie odczytał intencję – którą było nie tylko okazanie wdzięczności, lecz także sprawienie radości – i odpowiedział *Хихихихи, Мая, ще трябва да благодарим на майка ми, щот звъня 4 пъти да ми напомни да не го изпусна... И аз, за не не забравя, наред с напомката, реших да пиша и на вас.: -)))* W następstwie odszyfrowania intencji *Tony_st* zareagował ekspresywnym *Хихихихи*. W tym samym tekście *Tony_st* potwierdza wcześniejszą odpowiedź otrzymaną od *yaska_paska*: *Да, оказа се, че е концертът от 2002 от Созопол* i zapytuje dodatkowo - *Ясене, що ми се струва, че е от Аполонията* (chodzi zapewne o festiwal sztuki w amfiteatrze „Apolonia” w Sozopolu) *тогава? Или бъркам?* Odpowiedź użytkownika *yaska_paska* jest uzupełnieniem wcześniejszej myśli. Tym razem przybiera jednak postać krytyki *Аз да кажа само, че вече го гледам тоя концерт за 2-ри път и все така имам чувството че не гледам рок фест както пишеше зад гърбовете им а някъкъв странен вариант на Тв дискотека...:-(((* Po niej następuje pytanie do innego użytkownika, które jest rozwinięciem wypowiedzi *Да ама само дето и ТВ дискотеките бяха по-хард, нали така Слави?! :-)))* Adresat (*SLASH*) doskonale rozumie kontekst wypowiedzi i reaguje tylko krótkim potwierdzeniem *абсолютно !!!*

Jeśli się chce przyrzeć lepiej, jak przebiega dyskurs w grupie dyskusyjnej, można pokazać jego graficzny schemat, ukazujący pary przyległe. Oto jak mógłby on wyglądać:

Za *WP* (wypowiedź) należy podstawić tekst wyprodukowany przez użytkownika *Tony_st*, liczby 1 i 2 oznaczają jego wypowiedzi. Strzałki odpowiadają relacji PYTANIE-ODPOWIEDŹ, jaka zachodzi między parą przyległą. Strzałki przerywane wskazują na dodatkowe wypowiedzi, które są pośrednio związane z *WP1* lub *WP2*. Mają one wyłącznie kierunek jednostronny; są niejako produktem ubocznym dyskursu. Ciekawą sytuację komunikacyjną tworzą ostatnie wypowiedzi. *Tony_st* zadał pytanie, na które odpowiada użytkownik *yaska_paska*, kierując następnie dalszą część własnej wypowiedzi do użytkownika *SLASH*, ten z kolei przekazuje krótką odpowiedź do *yaska_paska*.

Jak już wcześniej powiedziano, wymiana informacji determinuje dyskurs w grupie dyskusyjnej. Kolejnym obserwowanym na forum zachowaniem językowym jest wyrażanie krytyki. Poniżej prześledzimy dialog, w którym podjęto krytykę zjawiska tzw. piractwa (muzycznego). Treść tej rozmowy odzwierciedla sposób myślenia użytkowników grupy, którzy właśnie dzięki (takim krytycznym) dyskusjom przyczyniają się niekiedy do ustanawiania swego rodzaju norm systemu aksjonormatywnego kultury organizacyjnej.

Mitaka	iskam da popitam vseki na kakvo mnenie ima po temata??Naistina ot obtetqva,no
viki88	все ми е тая дали ще си взема пиратка или оригинал...но ако трябва да съм честна...оригинала е по-добър във всички случаи:)макар, че напоследък не си купувам нищо, а тегля от интернет:):)
Mitaka	e dobrre viki88!!No dori bi si izteglila albuma na BTR otolkoto da si go kupi6
angels kiss	в някой случай е по-изгодно да теглиш-ама само в крайни!:)
viki88	права си:)колкото до албумите-аз ги имам всичките от 1997 на дискове, но тъй като не са mp3 формат, съм си ги изтеглила от нета, за да си ги слушам на компа!!!
GrandMasterD	Единствените неща, които си копувам са албумите на БТР.
yaska_paska	Аз съм твърдо против пиратството, съгласен съм само с разпространението на неща, които не могат вече да се купят отникъде другаде - тоест не можеш да си ги купиш дори и да искаш и при огромно желание за това от твоя страна... Иначе всичките ми албуми с Бг рок музика са си оригинални - от 1991г. до 1996г някъде - давал съм си всичките пари за да си купя нещата които харесвам оригинално издадени - въпреки че съм можел да си ги предапиша от приятели и съученици примерно.... След 1996г съм си купувал само отделни албуми като тези на Епизод и Ренегат - защото Бг рока умря тогава - през далечната вече 1996г.!! Темата е хубава, но създателя и първо да уточни какво разбира под "пиратство" - защото интерпретациите в това отношение са доста...

piratstvoto - za ili protiv??

Nietrudno zauważyć, że użytkownicy w powyższej dyskusji poprzez swoje wypowiedzi dążą do *rozwiązania problemu* (termin wprowadzam za R. A. de Beaugrandem i W. U. Dresslerem), w tym wypadku będzie to wypracowanie opinii na temat piractwa. Funkcjami tekstu, które przyczyniają się do rozwiązania problemu w określonej sytuacji konwersacyjnej są *monitorowanie sytuacji* oraz *sterowanie sytuacji*. Pierwszy termin może być rozumiany jako opis sytuacji (podanie danych, opinii itp.), natomiast drugi wskazuje na prowadzenie rozmowy w sposób korzystny dla celów autora tekstu. Przyjrzyjmy się wybranym wypowiedziom. Rozmowę rozpoczyna *Mitaka*, pytając innych o zdanie na temat piractwa. Od początku *viki88* konsekwentnie prowadzi sterowanie i monitorowanie sytuacji. Unika ona otwartej krytyki piractwa, potwierdza, że *оригинала е по-добър във всички случаи*:) i natychmiast stosuje sterowanie sytuacji (w drugiej wypowiedzi), tłumacząc, że choć ma płyty ulubionego zespołu, *колкото до албумите-аз ги имам всичките от 1997 на дискове*, to jednak nie są one w odpowiednim formacie i dlatego musi pozyskiwać utwory z Internetu, co subtelnie „zasłania” problem piractwa. Podobny zabieg przeprowadził *yaska_paska*. Na początku monitorował sytuację, krytykując piractwo. Przyznał, że kupował albumy zespołu *Б.Т.Р.*, co już świadczy o sterowaniu sytuacji, poza tym ostatecznie prosi o definicję piractwa: *Темата е хубава, но създателя*

и първо да уточни какво разбира под "пиратство" - защото интерпретациите в това отношение са доста... Użytkownicy, którzy podkreślają uczciwość wobec zespołu (kupują bądź kupowali tylko jego oryginalne albumy), nieświadomie wypracowują normę systemu aksjonormatywnego.

Wspomniane wcześniej działania eksperckie należą również do ważnych zachowań komunikacyjnych w grupie dyskusyjnej. Nie trzeba chyba dodawać, że przekazywanie przydatnych informacji spotyka się z powszechnym entuzjazmem pozostałych użytkowników. W prezentowanym poniżej poście *Gluscevic*® dzieli się informacjami, dbając o zachowanie wszystkich kryteriów poprawnego tekstu informacyjnego.

<i>Gluscevic</i> ®	<p>В продължила над един час пресконференция, представители на "Rock & More", "SME" и "Joker Media" обясниха с най-малките подробности ситуацията в промоутърския бизнес в България. Накратко:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Pick & More" дължат на "Rock & More" 390 000 евро хонорари на изпълнителите Sting, APOCALYPTICA, 50 Cent. - "Pick & More" са си присвоили името, за да прилича на "Rock & More". Официален представител на "Rock & More" за България е Крум Емануилов и към него ще бъде направен иск да плати тези 390 000 евро. - От своя страна "Pick & More" са решили да внесат иск за 300 000 евро към "Rock & More" заради изразходвани средства за реклама на несъстоялия се концерт на Jennifer Lopez. - Справка в патентното ведомство в Англия, извършена от "Joker Media" показва, че Неди Крос и неговата компания "Universum Entertainment", въобще не държат правата за провеждане на фестивал "Monsters of Rock". - Голяма част от бандите обявени като участници на "Monsters of Rock", въобще не са били уведомени, нито пък са подписали никакви договори за подобно участие. - В България повече няма място за организатори като "Universum", "Pick & More", и "Нова Музикална Агенция", и единственото което те правят е да съсипват концертния бизнес в нашата страна.
--------------------	--

И отново за българските промоутъри

Wydaje się, że poprawne pisanie tekstu na forum dyskusyjnym jest najczęściej procesem nieświadomym. Można tu poszukiwać odniesień do kompetencji językowej, która (jak zakłada I. Kurcz) „jest w tym sensie utajona, iż o jej cechach wnioskujemy na podstawie zachowań językowych (werbalnych lub znaków manualnych) poszczególnych osób – małych dzieci lub dorosłych” (Kurcz 2005: 33). Informacje, które podał *Gluscevic*® są komentowane na forum. Pozwala to wyciągnąć wniosek, że działania eksperckie mają wpływ na wcześniej opisane zachowania – dyskutowanie i wyrażanie krytyki, stając się istotną częścią dyskursu. Osoba dobrze poinformowana, która ma coś do powiedzenia, najczęściej rozpoczyna nowe tematy bądź służy radą innym użytkownikom. Komentarz *viki88* do powyższego tekstu rozwija dyskusję.

<i>viki88</i>	<p>Знаеш ли, много си прав!!! Аз това го разбрах, впоследствие отменените концерти, които бяха "организирани" от Юниверсум и които така и не се състояха. Може би единствените агенции, които държат на думата си са СМЕ и Жокер медиа. Разбира се, това си е лично мое мнение!!!</p>
<i>Gluscevic</i> ®	<p>И просто така за статистиката - отпадна и концерта на W.A.S.P. в София, поради "отказ на Pick & More да осъществи събитието"...</p>
<i>beemaya</i>	<p>добре, че в Каварна имаше концерт на W.A.S.P. по късно, но имаше:)</p>

Gluscevic®	Еми аз вече като разбира за концерт преди дата, цена на билети и пр. ще гледам в кой град ще е, за да не храня напразни надежди ако не е в Каварна... Цонко кмет на София! :))))
DraKa	Прекрасна идея! А после ще го направим и президент. Така България ще стане рок-центъра на света, всички групи ще правят концерти тук и мечти...

4 Język w grupie dyskusyjnej

Analiza subkodu leksykalnego, stylistycznego i syntaktycznego pozwala m.in. na obserwację uzusu współczesnej bułgarszczyzny. W warstwie leksykalnej pojawiają się neologizmy będące zapożyczeniami z języka angielskiego, typu *есемес* (ang. *sms*) i *джиесем* (ang. *gsm*) – w postaci fonetycznie zapisanego skrótu, dyrewatami ujemnymi *нет* ← *интернет*, *комп* ← *компютър*, rzeczownikami urobionymi od czasowników, np. *напомка* (od *напомням*), *обложка* (od *облагам*) itp.

Dużą grupę stanowią wyrazy potoczne, np. rzeczowniki *нехранимайковци*, *мизерия*, *чалгаджия*, czasowniki *кефя* (z prefiksami *из-*, *на-*, *под-*), *майтаня се*, partykuły *ами*, *бе*, *ей*, *хайде* itp.

Ważnym elementem subkodu leksykalnego są wyrazy slangowe, bezpośrednio związane z kręgiem zainteresowań użytkowników omawianej grupy dyskusyjnej, np. rzeczowniki *форумец*, *пич*, *лайф*, *сънорт*, *турне*, *фус*, *соло*, *флор*, czasowniki *чатя си*, *базикам се*, *купонясвам* itp. Wiele takich leksemów wchodzi w skład związków frazeologicznych, np. *метъл кючек*, *смешен музикален пазар*, *як китарен риф*, *по-хеви парчета*, *страхотни парчета*, *откачен и безсмислен рок*, *направя невероятно шоу* itp.

Subkod stylistyczny i syntaktyczny odzwierciedla spontaniczny styl wypowiedzi. Dominują krótkie, proste zdania. Użytkownicy badanej grupy dość często lekceważą reguły interpunkcyjne oraz delimitacji tekstu. Zdania niejednokrotnie nie mają początku ani końca. Ponadto znaczna ilość błędów w zapisie poszczególnych słów świadczy o małej dbałości o edycję tekstu; uchybienie to wynika prawdopodobnie z szybkiego tempa pisania na klawiaturze.

5 Podsumowanie

Przytoczone przykłady językowych zachowań użytkowników naśladują potoczne, spontaniczne, niekiedy wulgarne wypowiedzi ustne w czasie rzeczywistym. Uczestnicy dyskursu mają określone oczekiwania (znają cele uczestnictwa w grupie dyskusyjnej, chcą rozszerzać wiedzę o ich ulubionym zespole, jak i o muzyce w ogóle) wzajemnie motywują się do podejmowania tych zachowań (poszukują tematów do dyskusji, doradzają sobie nawzajem, podejmują się krytycznej oceny zjawisk związanych z rynkiem muzycznym itp.), które kształtują językowy obraz świata grupy dyskusyjnej, poświadczający językową tożsamość członków grupy. Zaproponowana metoda analizy dyskursu konwersacyjnego potwierdza przede wszystkim społeczny charakter grupy dyskusyjnej poprzez odtworzenie występujących w niej zachowań językowych o charakterze aksjolingwistycznym, takich jak wyrażanie szacunku wobec języka grupy i posługiwanie się nim w komunikacji, mimo że pod względem normatywnym wypowiedzi prezentują małą dbałość o kulturę słowa. Niemniej jednak ujawniony w języku system aksjonormatywny tej grupy dyskusyjnej zdaje się być wartością przyjmowaną przez ogół użytkowników.

Bibliografia

- Beaugrande, R.A. de, Dressler, W.U. 1990. *Wstęp do lingwistyki tekstu*, tłum. A. Szwedek. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Grabias, S. 2003. *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej.
- Grzenia, J. 2006. *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kalisz, R. 1993. *Pragmatyka językowa*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Kurcz, I. 2005. *Psychologia języka i komunikacji*. Warszawa: „Scholar”.
- Maliszewska, A. 2002. *Wirtualna buźka. Modyfikująca rola znaków graficznych w komunikacji internetowej*. w: *Tekst w mediach*, pod red. K. Michalewskiego, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Mazurek, P. 2003. *Internetowa grupa dyskusyjna*, „Kultura i Społeczeństwo”, nr 1.
- Lipińska, J. 2004. *Rola kultury organizacyjnej w grupach dyskusyjnych*. w: *Edukacja medialna. Nowa generacja pytań i obszarów badawczych*, pod red. M. Sokołowskiego, Olsztyn: Oficyna Wydawnicza „Kastalia”.
- Olejnik, K. 2005. *Wspólnoty w Sieci*. w: *Umysł - Ciało – Sieć*, pod. red. E. Stawowczyk, W. Chyły, Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza.
- Пашов, П. 2005. *Българска граматика*. София: Издателска Къща „Хермес”
- Pisarek, W (red.). 2006. *Słownik terminologii medialnej*. Kraków: UNIVERSITAS.